

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Dagens Industri 08-12-11

Utflyttning av verk hämmar teknikspridning och tillväxt

I dag får Globaliseringsrådet vår analys av teknikspridningens krav på ökad rörlighet för arbetskraften. Bland slutsatserna pekar vi på behov av flexibla regelverk för rekrytering av utländska experter, god infrastruktur i storstäderna och minskade inläsningseffekter på den svenska arbetsmarknaden, skriver rapportförfattarna Martin Andersson och Per Thulin.

Teknologiska framsteg och kunskapsutveckling är de viktigaste förklaringarna till högre tillväxt och ett ökat välstånd. I en dynamisk global ekonomi där teknikfronten flyttas framåt i allt snabbare takt blir därför förmågan att tillgodogöra sig ny teknik allt viktigare.

Det räcker inte med att bara bygga upp ny kunskap – den måste också spridas och komma till användning för att generera positiva tillväxteffekter. Flöden av arbetskraft mellan företag, regioner och länder är en viktig komponent för att öka ett lands tillväxt och välstånd.

Politiken måste därför utformas så att den ger goda förutsättningar för rörlighet och reducerar inlåsnings effekter i den svenska ekonomin.

I vår underlagsrapport till Globaliseringsrådet, ”Arbetskraftsrörlighet, produktivitet och globalisering”, analyserar vi arbetskraftens rörlighet i Sverige.

Rapporten visar att den genomsnittliga rörligheten i Sverige uppgick till 12,5 procent under de senaste två decennierna. Det betyder 12,5 procent av alla sysselsatta i det privata näringslivet bytte arbetsgivare varje år.

Analysen visar också på stora skillnader i rörlighet mellan olika grupper inom befolkningen. Rörligheten avtar kraftigt med ålder men ökar med utbildningsnivå. I genomsnitt var fjärde 16–24-åring går till en ny arbetsgivare varje år medan rörligheten i åldersgruppen 55–64 år är nere på strax över 5 procent.

I rapporten framgår även att arbetskraftsrörlighet i mångt och mycket är ett storstadsfenomen. Personer med lång högskoleutbildning i Stockholm, Göteborg och Malmö rör sig oftare, 13 procent, än personer med motsvarande utbildningsnivå i mindre regioner, 5 procent.

Arbetskraftens rörlighet är en förutsättning för en effektiv matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden och är en mekanism för kunskaps- och informationsspridning.

Båda perspektiven pekar på ett positivt samband mellan arbetskraftens rörlighet och produktivitet som i förlängningen ger möjlighet till ökad tillväxt och välstånd.

Vår studie leder till ett antal slutsatser för politiken. En första policyslutsats är att flexibla regelverk för rekrytering av utländska

experter är en viktig del av en näringspolitik anpassad för en kunskapsekonomi.

Förmågan att tillgodogöra sig ny teknik och kunskap blir allt viktigare i takt med att globaliseringen tilltar. Sverige är en liten öppen ekonomi vars FoU-investeringar som andel av BNP visserligen är hög i ett internationellt perspektiv, men vars totala investeringar i relation till FoU-ansträngningarna i världsekonomin är mycket små. Import av kunskapsarbetare underlättar Sveriges teknikutveckling och ökar förmågan att absorbera teknologier utvecklade i andra länder.

Öppnare system som underlättar företagens möjligheter att rekrytera utomeuropeisk arbetskraft är därför av särskild vikt. Förslag i denna riktning som bör stödjas är bland annat EU:s blå kort för högkvalificerad arbetskraft från länder utanför EU.

En annan slutsats för regional- och tillväxtpolitiken handlar om storstadsregioners roll som tillväxtmotorer för ekonomin som helhet. Stora täta regioner med goda förutsättningar för kunskaps- och informationsspridning ökar sannolikt i betydelse i takt med en accelererande globalisering och snabbare teknikutveckling. Storstadsregionerna måste ha fullgod materiell och immateriell infrastruktur. Transportinfrastrukturen i landets storstadsregioner, särskilt Stockholmsregionen, är sedan länge eftersatt.

En politik som motverkar flyttströmmarna från landets glesbygd till storstadsområdena kan vara kontraproduktiv. Det gäller till exempel utflyttningen av statliga verk från storstadsregionerna till andra delar av landet.

På ett generellt plan bör konsekvenserna för arbetskraftens rörlighet

beaktas vid utformningen av all politik. Det handlar både om att skapa goda förutsättningar för rörlighet, och om att reducera de inlåsnings effekter som finns inbyggda i den svenska ekonomin. Ett exempel är turordningsreglerna på arbetsmarknaden. Reglerna om sist in, först ut bidrar till att låsa in sysselsatta i befintliga anställningar, men medför en trygghet för anställda som väljer att inte byta jobb. I politiska beslut måste överväganden göras om de effekter denna typ av lagstiftning har för arbetskraftens rörlighet och för svensk ekonomi.

Martin Andersson, ek dr, Internationella handelshögskolan i Jönköping och KTH

Per Thulin, doktorand, KTH